

Tamer BOZKURT

THEMIS

TİCARET HUKUKU - CİLT IV

SİGORTA HUKUKU

6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu'na göre hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

8. BASKI İÇİN ÖN SÖZ.....	VII
ÖN SÖZ.....	IX
YAZAR HAKKINDA.....	XI

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL OLARAK SİGORTA HUKUKU

Ş1- GENEL OLARAK SİGORTACILIK VE SİGORTA HUKUKU..... 1

Ş2- SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN TANIMI, UNSURLARI, ÖZELLİKLERİ, SİGORTA HUKUKU ALANINDA YAPILAN TASNİFLER VE SİGORTA SÖZLEŞMESİNDEKİ İLGİLİ KİŞİLER VE TEMEL KAVRAMLAR 2

I. GENEL OLARAK	2
II. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN TANIMI VE UNSURLARI	3
A- Tanım ve Temel Kavramlar	3
1. Tanım	3
2. Ruhsat Almayan Sigortacı ile Yapılan Sözleşme	5
3. Karşılıklı (Mütüel) Sigorta	5
4. Reasürans.....	6
B- UNSURLAR	6
III. SİGORTA HUKUKU ALANINDA YAPILAN TASNİFLER	7
A- Genel Olarak.....	7
B- Ana Ayırım: Zarar Sigortaları-Meblağ Sigortaları.....	7
1. Zarar Sigortaları.....	7
2. Meblağ Sigortaları	13
IV. TEMEL KAVRAMLAR ve İLGİLİ KİŞİLER	17
A- Genel Olarak.....	17
B- Sigortacı	17
1. Genel Olarak.....	17
2. Özel Koşullar.....	17
3. Faaliyet İzni İle İlgili Koşullar	20
C- Sigorta Ettiren-Sigortalı-Lehtar	21
1. Genel Olarak.....	21
2. Zarar Sigortalarında Sigorta Ettiren-Sigortalı	23
3. Meblağ Sigortalarında Sigorta Ettiren-Sigortalı ve Lehtar Kavramları	29
4. Sigorta Ettirenin Dışındakilerin Bilgisi ve Davranışının Sigorta Sözleşmesi Üzerindeki Etkisi	34

D–Sigorta Bedeli-Sigorta Değeri ve Sigorta Tazminatı Kavramları [Özellikle Zarar Sigortalarında]	34
1. Sigorta Bedeli.....	34
2. Sigorta Değeri (Menfaat Değeri)	36
3. Sigorta Tazminatı	37
4. Değerlendirme.....	37
E–Prim.....	38
F– Riziko (Tehlike).....	38
G–Menfaat	41

İKİNCİ BÖLÜM SİGORTA ARACILARI

§3– SİGORTA ARACILARI	43
I. GENEL OLARAK	43
II. SİGORTA ACENTELERİ.....	44
A– Genel Olarak.....	44
B–Kavram, Tanım ve Unsurlar	44
1. Kavram ve Tanım	44
2. Unsurlar	45
C–Sigorta Acentesi Olabilmenin Koşulları.....	47
D–Sigorta Acentelerinin Yükümlülük ve Sorumlulukları	48
1. Sigorta Acentelerinin Uygunluk Belgesi Alma ve Levhaya Kayıt Yükümlülüğü	48
2. Acentelik Dışında Bir Ticarî Faaliyette Bulunma Yasağı	48
3. Ticarî Faaliyetlerini İyiniyetli Olarak Yürütme, Sigortalıları Yanıltmama.....	49
4. Belli Kişileri Ortak Olarak Kabul Edememe ve Çalıştıramama	50
5. Sır Saklama	50
6. Meslekî Sorumluluk Sigortası Yaptırma.....	50
7. Asgarî Sermaye	51
8. Tüketicie Karşı Sorumluluk.....	51
E–Sigorta Acentelerinin Hakları, Yetkilerini Kullanması ve Faaliyetlerinin İcrası ile İlgili Hususlar	51
1. Hakları.....	51
2. Acentelik Yetkilerinin Tecil-İlâmı, Kaldırılması ile Faaliyetlerin İcrası ile İlgili Hususlar	52
III. SİGORTA BROKERLERİ	53
A– Genel Olarak.....	53
B–Kavram, Tanım ve Unsurlar	53

1. Kavram ve Tanım	53
2. Unsurlar	54
3. Hukukî Nitelik	54
C– Sigorta Brokeri Olabilmenin Koşulları	55
D– Sigorta Brokerlerinin Yükümlülük ve Sorumlulukları	56
1. İzin	56
2. Dürüst Hareket Etme	56
3. Başka Ticarî İşle Uğraşamama	56
4. Aracılık Görevini En İyi Şekilde Yerine Getirme.....	56
5. Talimatlara Uyma.....	57
6. Ödeme Yapamama	57
7. Menfaat Temin Edememe	57
8. Defter Tutma.....	57
9. Meslekî Sorumluluk Sigortası Yaptırma.....	57
10. Ticaret Unvanı ile İlgili Yükümlülük	58

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SİGORTA SÖZLEŞMESİ, SÖZLEŞMENİN
KURULMASI VE SONA ERMESİ,
SÖZLEŞMENİN BAŞLANGICI, SİGORTA
POLİÇESİ, SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN
HÜKÜMLERİ, SÖZLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜ İLE
ZORUNLU SİGORTALAR

Ş4– SİGORTA SÖZLEŞMESİ VE BU SÖZLEŞMENİN KURULMASI	59
I. GENEL OLARAK	59
II. ÖZELLİKLERİ.....	60
III. SÖZLEŞMENİN ŞEKLİ ve KURULMASI	62
IV. SİGORTA POLİÇESİ	63
A– Genel Olarak.....	63
B– İçeriği.....	65
1. Genel Olarak	65
2. Poliçenin Teslimi ve Sigortacının Sorumluluğu	66
V. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN BAŞLANGICI.....	67
A– Şekli Başlangıç.....	67
B– Teknik Başlangıç.....	68
C– Maddî Başlangıç.....	68
1. Genel Olarak.....	68
2. İstisnalar.....	69
VI. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN HÜKÜMLERİ	72
A– Genel Olarak	72

B- Sigorta Sözleşmesinin Hükümleri İle İlgili Düzenlemeler ..	72
1. Sigortanın Kapsamı, Süresi ve Dönemi	72
2. Sigorta Sözleşmesinin Feshi ve Sözleşmeden Cayma ..	73
3. Sigorta Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Sonuçları	80
VII. SİGORTA HUKUKUNDA SÖZLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜ ve ZORUNLU SİGORTALAR	82
A- Genel Olarak	82
B- Türk Hukukunda Zorunlu Sigortalar ve Örnekleri	83
1. Genel Olarak	83
2. Kanunla Getirilen Zorunlu Sigortalar	85
3. Bakanlar Kurulu Kararları	91
4. Yönetmelik ve Tebliğlerle (!) Getirilen Zorunlu Sigortalar	91

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
SİGORTA SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN
TARAFLARIN BORÇ VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

§5- BORÇ VE YÜKÜMLÜLÜKLER	95
I. GENEL OLARAK	95
II. SİGORTACININ BORÇ ve YÜKÜMLÜLÜKLERİ	98
A- Rizikoyu Taşıma Yükümlülüğü	98
B- Sigorta Poliçesi Verme Yükümlülüğü	99
C- Giderleri Ödeme Yükümlülüğü	99
D- Sigorta Tazminatı veya Bedelini Ödeme Yükümlülüğü	100
1. Genel Olarak	100
2. Kısmi Ödemeler	103
3. Kusurun Etkisi	104
E- Aydınlatma Yükümlülüğü	104
1. TTK Açısından	104
2. “Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik” Açısından	105
III. SİGORTA ETTİRENİN BORÇ ve YÜKÜMLÜLÜKLERİ	107
A- Prim Ödeme Borcu	107
1. Genel Olarak	107
2. Prim Ödeme Borçlusu ve Alacaklısı	108
3. Prim Ödeme Zamanı	109
4. Prim Ödeme Şekli	112
5. Prim Ödemede Temerrüt	113
6. Prim Ödeme Yeri	115
B- Beyan Yükümlülüğü	119
1. Sözleşmenin Yapılması Sırasında	119

2. Sözleşme Süresi İçinde [Rizikonun Ağırлаştığını Bildirim].....	129
3. Riziko Gerçekleştğinde Bildirim	136
C- Bilgi Verme ve Sigortacının Araştırma Yapmasına İzin Verme Yükümlülüğü	137
D- Koruma Yükümleri.....	138
E- Sigortacının İncelemesine İzin Verme Yükümü	139
F- Zarar Gören Mal ve Zararın Gerçekleştiği Yerde Değişiklik Yapmama Yükümlülüğü	139
G- Sözleşmede Öngörülen Yükümlülüklerin İhlali	140
IV. KANUNUN UYGULAMA ALANI ile KORUYUCU HÜKÜMLER. 141	
A- Uygulama Alanı	141
B- Korumayucu Hükümler	141

BEŞİNCİ BÖLÜM
TÜRK TİCARET KANUNU'NUN SİGORTA
KİTABININ SİSTEMATİĞİ VE SİGORTA
TÜRLERİNE İLİŞKİN ÖZEL HÜKÜMLER

§6- SİSTEMATİK.....	145
§7- ZARAR SİGORTALARI	147
I. GENEL OLARAK ve TÜRLERİ	147
II. MAL SİGORTALARI	147
A- Genel Olarak	147
B- Mal Sigortalarına Hâkim Olan Genel İlkeler ve Bu İlkelerin Görünüm Şekilleri	148
1. Genel Olarak.....	148
2. Menfaat İlkesi, Kapsam ve Sigorta Sözleşmesini Yapabilecek Kişiler	149
3. Tazminat İlkesi ve Bu İlkenin Uygulama Ayakları	155
4. Halefiyet İlkesi	173
C- Sigorta Edilen Menfaatin Sahibinin Değişmesi.....	180
III. SORUMLULUK SİGORTALARI	182
A- Genel Olarak	182
B- Sorumluluk Sigortalarında Sözleşmenin Konusu ve Kapsamı.....	184
C- Sorumluluk Sigortalarında Taraflar Arasındaki İlişki ve Tarafların Hak ve Yükümlülükleri	186
1. Genel Olarak.....	186
2. Sigortacının	187
3. Sigorta Ettirenin	190
4. Üçüncü Kişinin	191

D- Halefiyet.....	192
E- Zamaşımı	194
F- Sorumluluk Sigortalarına Uygulanacak Hükümler	194
IV. ZARAR SİGORTALARINDA KORUYUCU HÜKÜMLER	195
V. ZORUNLU SORUMLULUK SİGORTALARI İLE İLGİLİ ÖZEL HÜKÜMLER	196
A- İlke	196
B- Zarar Görenle İlişkide İfa Yükümlülüğü.....	197
VI. BAZI SORUMLULUK SİGORTALARINDAN ÖRNEKLER	197
A- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'ndaki Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası ile İlgili Temel Bilgiler.....	197
B- Taşımacı Mali Sorumluluk Sigortası.....	199
1. Genel Olarak	199
2. Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları	201
C- Mesleki Sorumluluk Sigortası	203

ALTINCI BÖLÜM CAN SİGORTALARI

§8- CAN SİGORTALARI	205
I. GENEL OLARAK	205
II. TÜRLERİ.....	205
A- Hayat Sigortaları.....	205
1. Genel Olarak.....	205
2. Taraflar, İlgili Kişiler ve Temel Kavramlar	206
3. Türleri.....	214
4. Hayat Sigortalarında Tarafların Durumu	216
B- Kaza Sigortası	225
1. Genel Olarak ve Kapsam	225
2. Uygulanacak Hükümler	226
C- Hastalık ve Sağlık Sigortası	226
1. Genel Olarak, Amaç, Kapsam ve Lehtar	226
2. Kapsam.....	228
3. Sigorta Değeri	229
4. Bilgi İsteme Hakkı.....	229
5. Hastalık ve Sağlık Sigortasına Uygulanacak Hükümler	230
III. KORUYUCU HÜKÜMLER	230
POLİÇE ÖRNEKLERİ.....	233
KAYNAKÇA	247